

noviny precheza

srpen 2023 | číslo 4 | www.precheza.cz

Setkání se zaměstnanci 25. července 2023

Rád bych se tímto článkem vrátil k setkání zaměstnanců, které se konalo v úterý 25. července v kinosále. V krátkosti bych zde shrnul informace poskytnuté vedením, jednak pro účastníky setkání, ale zejména pro ty z vás, kteří se setkání zúčastnit nemohli.

Foto: archiv PRECHEZA

I když je za námi více než polovina roku 2023, stále se potýkáme s následky loňského vpádu ruské armády na Ukrajinu. Nechci se vracet k detailům této barbarské dobovačské války, ale spíše bych se dotkl širších důsledků, které zásadním způsobem ovlivnily hospodaření společnosti.

První polovina roku 2022 byla ve znamení usilovného hledání náhradních dodavatelů surovin a energií. Tehdy jsme si všichni naplno uvědomili, jak moc jsme byli na ruských a ukrajinských zdrojích závislí. Díky hrdinné ukrajinské obraně ruským silám plány na totální ovládnutí Ukrajiny zkolabovaly, a tak alespoň dodávka ilmenitu probíhala bez zásadních problémů.

Nicméně z bezpečnostních důvodů jsme museli navýšit strategickou zásobu a cena na světovém trhu také rostla vzhůru. U ostatních surovin a pomocných látek situace nebyla tak jednoznačná. Řada chemikálií byla rázem nedostupná, nebo jejich ceny kopírovaly nárůsty cen energií. Všichni výrobci nakupovali jako smyslů zbavení, jen aby si vytvořili bezpečnostní zásobu a udrželi svoje fabriky v chodu. Toto divoké období trvalo jen do chvíle, kdy nakupujícím postupně začaly docházet peníze. Na vzniklou situaci však rychle našli recept a ve druhé polovině roku razantně omezili nákupy a začali snižovat skladové zásoby.

V té době marketingoví experti naivně doufali, že až se podaří našim zákazníkům vyprázdnit sklady, prodej se zase rozjede. Jak moc se mylili, se záhy ukázalo. Zapomněli totiž na starou poučku, že když vyroste cena, omezí se spotřeba. Zákazníci navíc začali hledat levnější dodavatele z regionů mimo nejvíce postiženou Evropu. No a čínští dodavatelé jim v tom ochotně vycházeli vstříc. Vše jim hrálo do noty,

neboť disponovali dostatečnou kapacitou. V Číně se dnes totiž nachází více než polovina celosvětové kapacity výroby titanové běloby a další nové fabriky rostou jak houby po dešti. Navíc čínský domácí trh je po kovidu stále slabý a Evropa na rozdíl od USA si svůj trh nijak nechrání. Cena v Evropě začala prudce klesat, ale čínské firmy byly schopny nadále nabízet kvalitní zboží za ceny nižší, než byly náklady místních výrobců. Evropské výrobce v této konkurenci ztráceli odbyt a vyráběli na sklad. Následně byli donuceni omezovat a později i zastavovat výrobu. Situace došla tak daleko, že jeden z největších světových producentů titanové běloby požádal o ochranu před věřiteli a plánuje letos na trvalo uzavřít své dvě evropské továrny.

Nejinak tomu bylo i u nás. Na počátku se nám také dařilo promítat zvýšené náklady do cen našich výrobků a s odbytem nebyl zásadní problém. Po prázdninách se přestalo prodávat a ke konci roku jsme museli z důvodů vysokých zásob omezovat výrobu. Vše, co jsme do té doby vydělali, jsme oka-

mžitě použili na udržení výroby, a ještě jsme si museli půjčit u bank. Objem peněz potřebných na financování zásob stoupl více než na dvojnásobek. Rok 2022 sice skončil slušným hospodářským výsledkem, ale měli jsme plné sklady, vysoké úvěry a omezenou výrobu.

Po novém roce místo slibovaného oživení přišla další rána, tentokrát z USA. Krize dorazila i tam. Tím definitivně padly všechny naděje na brzký obrát. Bylo nutno zpřísnit opatření k ozdravení finanční situace. Zostřil se boj o každou prodanou tunu, o každou uspořebenou korunu. Je to boj, do kterého se musíme zapojit všichni, aby měl naději na úspěch. Obchodníci musí hledat nové možnosti prodeje a nákupů a my ostatní hledat cesty, jak vyrábět ještě levněji. Proti nám stojí propad poptávky a silná čínská konkurence.

Podobná situace je v celém chemickém průmyslu v Evropě, a to opět vyvolalo přesuny energeticky náročných výrob do Číny. Možná už nastal čas, abychom se o tu naši matičku Evropu začali lépe starat a nenechali ji jen tak na pospas

Foto: Ingimage

Milé čtenářky a milí čtenáři,

těší mě, že jste sáhli po letním čísle našeho podnikového časopisu. Doba je nelehká, ale jak by řekl známý herec a bavič Miroslav Donutil: „Pořád se něco děje.“ A něco z toho dění najdete uvnitř čtvrtého letošního čísla. Nabízíme novinky nejen z Prechezy, ale jako vždy i z přírody, z knihovny a také pozvánky na oblíbené akce Cyklotur a Větrání plic 2023. Najdete zde i zajímavé výsledky posledního výzkumu doktora Pikala, tentokrát však ne chemického, ale sociálního. Přeji vám krásný zbytek léta.

Alena Okáčová

agresivním asijským tygrům. Je sice úžasné, že Evropa přežila energetickou krizi, ale ještě nás čeká další dějství. Nadcházející zima hodně napoví. Zatímco zemního plynu máme prozatím dost, tak pořádek je ale jeho cena vyšší než v jiných průmyslových regionech. A tak nás čekají další cenové války se zámořskou konkurencí. Ti samí odborníci, kteří ještě vloni věstili rychlé oživení trhu, jsou nyní naopak velmi opatrní. Teprve v příštím roce předpovídají stabilizaci trhu a návrat k růstu až v roce následujícím. Musíme doufat, že se opět zmýlili a tentokrát byli opatrní až příliš. Nicméně každá krize jednou skončí a už jsme to zažili několikrát. I po té poslední v roce 2008 opět nastala tučná léta, která vydržela až dosud. Takže až nastane to slibované oživení, musíme být připraveni. Moc se na to těším.

Ing. Ivo Hanáček
Generální ředitel

Dárcovství krve – i ty můžeš pomoci při záchraně života

Lidská krev je tkáň skládající se o něco více než z poloviny z krevní plazmy, zbylou část tvoří krvinky a krevní destičky. Jejich množství se v průběhu života mění, ale celkově tvoří asi 8 % naší váhy. V lidském těle plní řadu funkcí – zajišťuje transport dýchacích plynů, živin, hormonů a produktů metabolismu, podílí se na termoregulaci, udržuje stálý vnitřní objem tkání a jejich rovnováhu, umožňuje obranyschopnost. Obsahuje látky, které zastavují krvácení a srážejí krev.

Nejvíce krve se může ztratit při větších úrazech nebo operacích. Transfuze krve je nezbytně nutná i pro udržení života lidí s nádorovým onemocněním nebo při chronické dialyzační léčbě. Když přijdeme o 30-40 % krve, je to sice velmi vážné, ale pomocí transfuze je ji možné doplnit. Jakmile se jedná o ztrátu vyšší než 40 %, člověk se ocitá na prahu smrti.

Podle statistiky každý občan ČR dostane za svůj život průměrně 6x krevní transfuzi a 14x lék nebo jiný preparát vyrobený z krve. Tuto vzácnou tekutinu zatím není možno trvale nahradit a nelze ji získat jinak než od dobrovolných dárců.

Darovat krev je možné téměř v každém okresním městě – v Přerově např. v nemocnici na hematologicko-transfuzním oddělení. Objednání k odběru se přednostně provádí elektronicky a před návštěvou není třeba absolvovat prohlídku u praktického lékaře. Samotný odběr nezabere více než 10 minut. Plnou krev mohou ženy darovat maximálně 4x a muži 5x v průběhu 12 měsíců, plazmu pak obě pohlaví v kratších intervalech – maximálně však 1x za 14 dní. Příjemným bodem odběru je občerstvení, které dárce na transfuzní stanici obdrží zdarma zároveň s poukázkou na stravování, resp. dopravu. Podle zákona má dárce v den odběru rovněž nárok na zasloužené volno s náhradou mzdy – po zbytek dne už nemusí jít do práce. Za každý bezplatný odběr si také může odečíst 3000 Kč z daňového základu.

Dnes je v České republice asi čtvrt milionu bezpříspěvkových dobrovolných dárců krve. Bylo by však potřeba mít těchto dárců minimálně o 20 % více. Každé dvě vteřiny se na totiž světě objeví člověk, který transfuzi krve nutně potřebuje. Více než 50 zaměstnanců Prechezy jsou dobrovolnými dárci krve a plazmy. Mnozí z nich jsou zároveň nositeli různých stupňů ocenění, které jsou poděkováním za tuto nenahraditelnou činnost.

Oslovili jsme některé naše zaměstnance – dárce a položili jim tyto otázky:

Anketa

1. Jak dlouho jste již dárce krve/plazmy, případně jaká ocenění jste již získal/a?
2. Jak prožíváte svůj „darovací“ den, resp. máte z některého z nich zajímavý postřeh/zkušenost?
3. Co by jste poradil/a těm, kteří ještě krev nedarovali – čeho se nemusí bát a proč do toho jít?

Michal Bednařík, referent investic

Daruji krev i plazmu od začátku minulého roku, letos začátkem roku jsem dosáhl bronzovou medaili Janského.

Při druhém odběru jsem téměř vypnul – šel jsem, jak se říká „na lačno...“.

Základ je před odběrem posnídat a dostatečně se napít, pak je vše OK. Snad to nebudu nikdy potřebovat, ale protože sám jezdím na motorce, tak si vlastně říkám že si pro sebe, nebo nedej pro ostatní motorkáře dělám takovou zásobu, kdyby to bylo někdy třeba. Jsem pozitivní povaha a i moje krev je nula pozitivní, takže ode mně můžou brát všichni co mají pozitivní skupiny.

Michal Bartoněk, chemik-promotory

Daruji krev nebo plazmu od svých 18 let ve FN Olomouc. Od odznáčku za první odběr přes bronzovou, stříbrnou a zlatou medaili prof. MUDr. Jana Janského jsem v loňském roce dovršil 120 bezpříspěvkových odběrů a obdržel zlatý kříž 2. třídy Českého červeného kříže.

Nejvíce jsem „prožíval“ svůj první odběr. Teď už se těším na občerstvení, které následuje po odběru.

Díky darování plazmy mám pravidelnou kontrolu o svém zdravotním stavu, pomáhám druhým a den volna v práci také není k zahoezení.

Ladislav Kundrát, vedoucí TÚ

Pravidelně jsem začal darovat v roce 2011, což byla víceméně odezva na hematologické problémy v rodině. Zatím jsem „stihl“ 173 odběrů (pro představu je to cca 130 kg krve a plazmy). Krev a plazmu nedaruji kvůli „medailím“, je to moje rozhodnutí. Ale i tak

mi za odběry byla udělena většina existujících ocenění – od odznaku slíčky po zlaté kříže ČČK 3., 2. a 1. třídy za 80, 120 a 160 odběrů.

Po odběru většinu „darovacích“ dnů prožívám podobně – relaxace a odpočinek. Asi je to u každého jinak, ale já se většinou cítím unavenější, takže se snažím vyhnout větší fyzické námaze. Aby se toho nebáli a pokud jsou zdraví a splňují podmínky, aby šli do toho, protože nikdy neví, kdy budou sami nebo někdo z blízkých krev nebo plazmu potřebovat. Navíc jsou částečně „pod kontrolou“, neboť vzorky z každého odběru se analyzují v laboratoři.

Rudolf Lakomý, provozní zámečník

Krev a plazmu daruji od roku 1997. Do dnešního dne mám všechna ocenění dárců krve kromě ocenění Dar krve – dar života za 250 odběrů krve, které dovrším v říjnu letošního roku.

Svůj „darovací den“ nějak zvlášť neprožívám, беру ho jako všechny ostatní dny.

Těm, co krev ještě nedarovali, bych poradil zúčastnit se prvního odběru s dárce, který už má darování za sebou a poradí mu, jak se při prvním odběru chovat. Nebo mu poradí sestry v transfuzní stanici. Dárce se nemusí ničeho bát. Proč do toho jít? Protože každý odběr pomáhá k záchraně lidského života.

— pokračování na straně 2

Výroba

Osmá odstředivka zelené skalice

Koncem letošního jara se dokončovala realizace investiční akce nové (osmé) odstředivky 3603H v uzlu Krystalizace a odstředování. Mohlo by se zdát, že v pořadí již třetí odstředivka od firmy Sultrade nebude skrývat cokoli neobvyklého, ale jak se říká – pokrok nezastavíš, a tak s novou odstředivkou přichází i nějaké novoty. Největší změnou asi bylo naprogramování celé odstředivky našim programátorem.

Uzel odstředování je bod výroby, kde se budoucí červeně oddělí od budoucí běloby. Tedy zelená skalice (obsahující železo) se zachycuje v odstředivkách a pak dále putuje na výrobu ŽP (případně Monosal), zatímco černý roztok (filtrát obsahující titan) odtéká na výrobu TB.

Odstředivka je vybavena ultrazvukovou sondou měřící tloušťku koláče zelené skalice v bubnu, plnicí lištou, promývací a vymývací lištou a dalšími oplachovými tryskami, a samozřejmě

zařízením pro vyřezání a vynesení skalice ven do násypky. Jedna operace trvá přibližně deset minut – odstředivka se naplní suspenzí roztoku a skalice, dále probíhá odstředění a prodlevení, aby roztok stihl odtéct do zásobní nádrže, poté se vrstva skalice v několika cyklech promyje vodou přes řadu trysek, aby se matečný louh vytěsnil z prostoru mezi krystaly, a nakonec se čistá skalice vyřeže a vyneseme do násypky, odkud je redlerem dopravována dále do společných dopravních cest.

Odstředivka byla osazena na připravený betonový základ v druhé půlce února. Poté postupně probíhaly strojařské práce (konstrukce, napojování potrubí), elektro a MaR instalace a kompletace veškerého zařízení a vybavení. Začátkem června byly všechny práce dokončeny a mohlo se začít

s oživováním a nastavováním. Drobné nedostatky se postupně podařilo odstranit, problém ale nastal s čidlem vibrací, což je klíčové pro bezpečný chod – na základě tohoto měření například poznáme protřesenou plachtu. Bohužel musela být odstředivka na dva týdny odstavena ze zkušebního

provozu. Řešení se nakonec našlo, a tak můžeme směle „Háčkem“ alias „Hujerem“ naplno točit a samozřejmě předat provozu.

Dík patří všem, kteří se na přípravě, realizaci i zprovoznění nového stroje podíleli.

Kateřina Stojanová

Foto: archiv PRECHEZA

Komerční úsek

17. ročník Chemie a dalších přírodních věd na Slezskoostravském hradě

Akce popularizující chemii a přírodní vědy již po sedmnácté nabídla úžasný program nejen pro žáky a studenty základních a středních škol.

Chemie a další přírodní vědy na Slezskoostravském hradě, jejíž 17. ročník se uskutečnil v tradičním červnovém termínu, a to 20. 6., opět celý den popularizovala chemii, přírodní a technické vědy. Tuto akci pořádá Česká společnost chemická Ostrava ve spolupráci s Fakultou materiálově-technologickou VŠB-TUO, Přírodovědeckou fakultou Ostravské univerzity a Střední průmyslovou školou chemickou akademika Heyrovského Ostrava. Počasi akci moc přálo a na hrad dorazilo více studentů a žáků než vloni, přibližně to bylo 2300 návštěvníků. Lákadlem pro žáky základních a středních škol, ale i pro širokou veřejnost byly chemické soutěže, pokusy, ukázky a technické hry. Hlavním cílem celého programu bylo přiblížit návštěvníkům chemii, přírodní a technické vědy zábavnou formou.

Ve stáncích chemiků mohli návštěvníci shlédnout množství atraktivních pokusů, které měly za úkol rozšířit jejich teoretické i praktické znalosti. Jako každý rok byly Fakultou materiálově-technologickou VŠB-TUO připraveny chemické soutěže. Soutěžící určovali vybrané kovy, které přiřazovali do historické časové osy, dále stanovovali cukry a bílkoviny v potravinách, identifikovali polymery a stavěli jejich výchozí molekuly pomocí molekulových modelů, nebo hádali, jak lze recyklovat různé druhy odpadů. Pro mladší děti byly připraveny soutěže, ve kterých se hravou formou seznámily s povrchovým napětím, tříděním odpadů, skládaly chemické puzzle nebo dokazovaly cukry a bílkoviny v potravinách. Za úspěšné absolvování všichni soutěžící získali sladkou odměnu a rovněž na stáncích děti soutěžily o drobné ceny firmy PRECHEZA a.s.

Úspěšná byla i expozice chemického inženýrství, kde byly k vidění: mikrofluidní generátor kapek, příklady radiálních typů míchadel, modely jed-

notkových operací – absorpční kolona, rektifikační kolona, výměník tepla, plynojem, zásobník na kapalně produkty, které byly připraveny pomocí 3D tisku. Návštěvníci si sami mohli vyrobit lávovou lampu.

Zajímavý program připravili také kolegové z Centra nanotechnologií CEET VŠB-TUO, kteří návštěvníkům předvedli magnetické nanočástice, které se využívají pro pročištění odpadních vod. A také si mohli na vlastní oči prohlédnout voděodolný papír.

Velkým lákadlem byly technické hrátky připravené Fakultou strojní VŠB-TUO. Návštěvníci si mohli prohlédnout, co vše lze vyrobit 3D tiskem, a také se seznámili s možnostmi povrchových úprav, jako jsou smaltování a elektrolytické pokovování.

Katedra chemie PíF OU se opět aktivně zapojila do realizace této akce přípravou 12 stánek se 40 pokusy a popularizačním pásmem 20 pokusů spojených s vyhlášením korespondenční soutěže Korchem MS. Do realizace aktivit bylo zapojeno 23 studentů katedry chemie a 3 akademičtí pracovníci. Hlavním cílem této akce je prezentovat žákům MŠ, ZŠ a SŠ chemii jako velmi zajímavou, fascinující a užitečnou přírodní vědu, která hraje klíčovou roli v lékařství, farmacii, potravinářství, ochraně životního prostředí, v chemickém průmyslu v mnoha dalších odvětvích.

Ve stáncích byl připraven bohatý program pro žáky různých věkových kategorií. Ti nejmladší žáci si mohli vyrobit oblíbený sliz a chodníkovou křidu, nakreslit obrázek pomocí inkoustu z přírodních materiálů nebo si zahrát na detektiva a odhalit tajné písmo. Pro starší žáky byly připraveny pokusy zaměřené na oxidační a redukční děje, přípravu a důkazové reakce kyslíku a oxidu uhličitého. Zbývající stánky představovaly chemii jako vědu spojenou s efekty světelnými, tepelnými a výbušnými. V hořícím stánku si žáci mohli nechat

„zahořet své ruce“, v pekelném stánku proniknout do tajů barevných ohňů a jisker, na chemické střelnici si vystřelit ze zkušavky pomocí nitrocelulózy a ve výbušném stánku zažít výbuch vitamínového děla.

Popularizační pásmo zahrnovalo pokusy barevné a kouzelné. Žáci se tak mohli seznámit např. s přípravou lávové či karbidové lampy, jak připravit z vody víno či pivo, jak změnit barvu nebo nechat zmizet vatu. Na stáncích děti soutěžily o drobné ceny firmy PRECHEZA a.s. Na závěr popularizačního pásma byly nejlepším 20 účastníkům soutěže předány diplomy a ceny, které byly sponzorovány Českou společností chemickou, Ostravskou univerzitou a společností BorsodChem MCHZ.

Letos se k nám k nám také znovu přidali studenti Gymnázia v Martine ze Slovenska. Ti předváděli experimenty zaměřené především na vlastnosti kapalin, dále elektřinu, těžiště, magnetismus, měření UV záření, tornádo v láhvi a rovněž redoxní děje, čištění mincí, protolytické reakce, chromatografie a mnoho dalších pokusů.

V letošním roce se k nám připojila také chemická fakulta VUT v Brně, která předváděla chemické pokusy ve FaLab kamionu VUT.

Jako každoroční doprovodný program nám zdravotníci z ČČK Karviná předvedli ukázky první pomoci a dětem ukázali zdravotní techniku v sanitce. Hasiči měli ukázkou zásahové techniky s vybavením pro zásahy u chemických havárií.

Celou akci lze zhodnotit jako velice vydařenou, měla nejen vědomostní přínos, ale přinesla dětem a žákům i mnoho zábavy.

Vladka Plačková

Foto: archiv PRECHEZA

Anketa

— pokračování ze strany 1

Dana Lehnertová,
referentka Provozní údržby

Krev daruji již řadu let, překročila jsem čtyřicet odběrů, tím pádem jsem obdržela Zlatou Jánského plaketu. Daruji pouze krev, poslední léta navštěvuji odběrové místo v přerovské nemocnici třikrát ročně.

Darovací den mám v oblíbené. Jelikož již všechny sestřičky a postup znám, celkem si to užívám. Naposledy jsem byla darovat v dubnu a zrovna jsem se trefila na 30. dubna – Den čarodějnic. Všechen personál byl oděn v maskách, všude na zdech byly pavučiny, pavouci, krev mi odebírala opravdová čarodějnice.

Já jsem se před lety rozhodla sama úplně spontánně. Nikdy nikdo nevíme, kdy budeme darovanou krev potřebovat. Já vždycky říkám, že absolvuji třikrát do roka preventivní prohlídku. Kdyby u mě nastal nějaký zdravotní problém, tak z podrobného rozboru mé krve by se mi z nemocnice ozvali a zahájila by se potřebná léčba. Takže vlastně pomáháte druhým a také sami sobě.

Závěrečný výzkum doktora Pikala:

V posledním týdnu července jsem všem, s kterými jsem se byl loučit, dával „výzkumnou“ otázku týkající se výhradně lidí:

Jaká je pravděpodobnost, že první člověk, kterého potkám, když vyjdu na chodbu, bude mít více nohou, než je průměrný počet nohou? Malá nebo velká?

Slíbil jsem uvést odpověď v novinách a najdete ji na straně 5. Ale zkuste si nejdřív odpovědět sami.

Bezpečnost práce a Systémy řízení

Poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků

Na jednání pracovní skupiny pro BOZP jsem na základě stížností a připomínek zaměstnanců dostal za úkol připravit vysvětlující informaci k bezpečnostní obuvi, pracovnímu oděvu, mycím a čisticím prostředkům.

Podle § 104, odst. 3, zákona č.262/2006 Sb., Zákoník práce (dále ZP), zaměstnavatel je povinen poskytovat zaměstnancům mycí, čistící a dezinfekční prostředky na základě rozsahu znečištění kůže a oděvu; na pracovištích s nevyhovujícími mikroklimatickými podmínkami, v rozsahu a za podmínek stanovených prováděcím právním předpisem, též ochranné nápoje. Blíží podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čistících a dezinfekčních pro-

středků a ochranných nápojů jsou uvedeny v nařízení vlády (dále NV) č. 390/2021 Sb. Toto NV ve své příloze stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování mycích, čistících a dezinfekčních prostředků. Dříve tuto oblast řešilo NV č. č.495/2001 Sb. a lze konstatovat, že vydáním nového nedošlo k zásadním změnám obsahu. Druhy prací z hlediska znečištění a doporučená množství mycích a čistících prostředků - viz tabulky (NV č.390/2021 Sb., Příloha č. 4.)

Tato instrukce bezpečnosti práce v příloze č. 2 řeší rozsah a způsob poskytování mycích prostředků následujícím způsobem:

Druhy prací	Mýdlo 100 g (měsíčně)	Mycí pasta 375-500 g (měsíčně)	Šampon 500 g/1 litr (měsíčně)	Ochranná mast 100 ml (měsíčně)	Regenerační krém 100 ml (měsíčně)	Ručník (ročně)	Koupelnová obuv (ročně)
A – Práce velmi nečistá	4	2	1	1	1	3	1
B – Práce nečistá	3	2	1 x za 2 měsíce	1 x za 2 měsíce	1 x za 2 měsíce	2	1
C – Práce méně čistá	2	1	1 x za 2 měsíce	1 x za 2 měsíce	1 x za 2 měsíce	2	1
D – Práce čistá	1	1	0	0	0	2	0

Nejčastější připomínky a návrhy

Nedostatečné množství poskytovaných mycích a čistících prostředků.
Položky vyznačené v tabulce žlutě jsou poskytovány nad rámec požadavků NV č. 390/2021 Sb. Zeleně označené položky jsou poskytovány v objemu vyšším, než je doporučené množství dle NV. Připomínky k nedostatečnému množství poskytování těchto prostředků jsou bezpředmětné.
Mýdlo je nekvalitní – vysušuje pokožku, nevoní.
Při používání mýdla trpí lidská pokožka odmašťováním – vysoušením. Někdo může být citlivější. Byl proveden praktický test na použití tekutého mýdla,

ale použití tekutého mýdla bylo vyhodnoceno jako nevhodné (omezená mycí schopnost, velká spotřeba atd.). Vůně mýdla je zajišťována přidavkem parfémů a vůní do mýdelní složky. To ale nemá vliv na účinnost mýdla ani na vysoušení pokožky, pouze na cenu. Zaměstnavatel pravidelně při nákupu střídá jednotlivé druhy. Požadavek na finanční příspěvek místo bezplatného poskytnutí těchto prostředků je v rozporu s § 104, odst. 5, ZP – zaměstnavatel nesmí poskytování těchto prostředků nahrazovat finančním plněním. Zaměstnanec si může tyto nadstandardní prostředky zakoupit v rámci programu Benefit Plus.

Trička jsou po půlměsíčním nošení rozežraná od kyselin.
ZP, § 104, odst. 5. – V prostředí, v němž oděv nebo obuv podléhá při práci mimořádnému opotřebení nebo znečištění nebo plní ochrannou funkci, přísluší zaměstnanci od zaměstnavatele jako osobní ochranné pracovní prostředky též pracovní oděv nebo obuv. Bavlněné tričko není ochranný prostředek odolný proti kyselinám. Je poskytováno z důvodu nadměrného opotřebení a znečištění, nebo jako doplněk pod kyselině odolný oděv. V prostředí s výskytem žiravých látek je třeba celoročně používat předepsané OOPP.

Nepohodlná pracovní obuv, bourání klenby.
V Precheze je poskytována pracovní obuv ARDON®FIRSTY 01 a Bezpečnostní obuv ARDON®FIRSTY S1P. Tato obuv splňuje požadavky na ochranné funkce dle požadavků standardů. Pokud se vyskytnou jakékoliv nedostatky, je třeba zboží reklamovat. Počet reklamací pracovní obuvi za poslední roky = ?
Požadavek na poskytování pracovní obuvi ARDON®FARM HIGH
V popisu a parametrech této obuvi je uvedeno: „Tato obuv vás skvěle vybaví do nepříjemného počasí ve městě i na

procházky přírodou. Bez ochranných vlastností.“ Každému je asi jasné, že taková „pracovní“ obuv do Prechezy nepatří.
Návrh na náhradu kotníčkové obuvi polobotkovou obuví.
Pro tuto oblast platí norma ČSN EN 13832-2 (83 2520) – Ochranná obuv proti chemikáliím – Část 2: Požadavky na omezený kontakt s chemikáliemi. Tato norma vylučuje použití polobotkové obuvi na pracovištích, kde je možný kontakt s chemikáliemi max. jednu hodinu za směnu. Polobotkovou obuv nelze na pracovištích s výskytem chemikálií poskytovat.
Jaroslav Pazdera

Řízení jakosti

Politika kvality aneb jak a čím porazit konkurenci

Mladý člověk, který dnes přemýšlí, kam se vrátit, nemá lehké rozhodování. Teď je to tak, za chvíli může být všechno úplně jinak. Konjunktura, recese... Koloběh ekonomiky běží a zastavit se nechce.

Můžeme předvídat, ale kam se ekonomika bude za pár let nebo dokonce za pár desítek let ubírat, to nikdo s určitostí neví (tedy až na ty dva nekomunikátory, jednoho fousatého nahoře a druhého rohatého dole, ale ti zaručile mlčí). Bude lépe být živnostník? Zaměstnanec? Nebo se pokusit podnikat a vybudovat firmu? Malou nebo velkou nadnárodní? Tot v dnešní době otázka věru nelehká. Přezít v dnešním tržním prostředí je nejen pro stávající podnikatele velmi náročný úkol. Trh je přesycený a najít prostor pro podnikání a dosažení zisku je stále obtížnější. V divokých devadesátkách byl běžný a možný přístup, který nejlépe charakterizoval známý výrok jednoho našeho bývalého ko-

legy „Tak to, chlapi, ozkusme“ (vy, co ho pamatujete, víte, že to říkal slovy o něco chlupatějšími, ale jsme seriózní Noviny). V devadesátkách to šlo ozkusit se na trhu prosadit, banky chřestily měšci o závod, hladových spotřebitelů byly zástupy, ale dnes... Dnes už není možné se jen tak rozhodnout „vlezu tam, a když se to nepovede, tak z toho vycouvám“. Tedy, možné to samozřejmě je, ale nevýsledek bude vypadat podle toho. Ono se dnes už nedá jen tak na pověstný pasblind ozkusit do tržního mlýna na firmy vlézt. Ono to chce pár věcí, pravda, dávno známých, ale když se to napíše v moderní manažerštině, hned to lépe vypadá: Důležité je mít vizi: Charakterizovali bychom ji nejlépe zájmemem „CO“. V pod-

nikatelském prostředí, ale i ve spolku holubářů je to sen o tom, čeho vlastně chceme dosáhnout. Pohled do budoucnosti. To, čemu jsme ochotni obětovat svůj čas, úsilí, peníze, zkrátka všechno. A je jedno, jestli se jedná o věčný život, počítač pro neajťáky, Východoasijskou sféru společného blahobytu nebo Právo-a-Pořádek. Furt je v tom něco nebo spíš někdo, čemu se v novinách říká vizionář, a kdo vidí daleko dopředu. Dvacet, padesát, sto let. Vizionářů je méně než velmi málo, a tím pádem jsou více než velmi vzácní. Mít strategii: Když jsme u slovních druhů, bylo by to zájmené příslovce „JAK“. Dlouhodobý plán k naplnění vize. Někdy se tomu říká taktika (vojáci promínou zmatení pojmů), někdy koncepce.

Prostě a jednoduše, rozmyslet se, wo co gou w týhle game, a jak ji plejt a počítat při tom s jakoukoli nastalou situací (jak by bylo krásně, kdyby to tak všichni uměli a dělali, a to nechceme rýpat do současné vlády ...). A držet se toho konzistentně a kontinuálně deset, dvacet a více let (chtějte to po někom ve čtyř/pětiletém volebním období...). Mít politiku (nejen kvality): KDE, KÝM, ČÍM. Operativní (ve smyslu „nerigidní, nezakonzervovaný, přizpůsobitelný“) přístup k naplnění strategie, platný a realizovaný tak dlouho, jak dlouho ta která strategie platí. Jak se vyrovnat s tím, kde jsem (Evropa, Přerov) a vedle koho se chci prosadit. Koho a co k tomu budu potřebovat (lidi, peníze, technologii, suroviny, lesy, louky, pole lán ... anebo jen tužku, papír a nápad...). Nutno upozornit, že se zde nejedná o splnění nebo v lepším případě splňování požadavků na technické či užité parametry produktů, ty určuje zákazník nebo práv-

ní předpis. Tady jde o „to něco navíc“, čím předstihnout konkurenci a čím být odlišný, lepší, jedinečný. Prostě to, co konkurence nemá! Přistoupit na benchmarking: Vzletný anglický název pro porovnání s konkurencí. Má to sice své kapitány Hooky, například že se má srovnávat srovnatelně, a ne komáři a somáři (obligátní srovnávání Praha-Brno-Přerov) a že je to chatrně maskovaná špionáž (protože se tím zjistí, kdo je za vodou, a naopak kdo a s čím má potíž – v jazyce XVI. sjezdu KSČ „rezervy“, izovštinou „oblasti ke zlepšení“ – když se výsledky provalí, to se pak konkurence zarádjuje, když zjistí, kde jste poskoile), ale nic lepšího zatím nikdo nevymyslel. Kdosi kdysi řekl, že úspěch znamená milovat, kdo jsme, co děláme a jak to děláme. CO, JAK, KDE, S KÝM, ČÍM. My všichni, protože tady nejde o kvalitu, ale o přežití ve firmomlejně. Přežití nás všech. Lenka Brázdílová a Pavel Mollin

Reportáž Lenky a Marka

Odchod do důchodu - rozhovor s Vojtěchem Venclíkem

Zatímco pro všechny děti je první červenec magickým dnem, začátkem prázdninového dobrodružství, panu Vojtěchu Venclíkovi začalo prvního července roku 1978 dobrodružství pracovní. Jelikož mu však budou tahle „dobrodružství“ po neskutečných 45 letech 1. prosince letošního roku končit, měli jsme tu čest s ním do dnešního čísla Novin Precheza udělat rozhovor.

Pan Vojtěch Venclík je rodilý Moravák, který až do svých necelých jedenácti let vyrůstal v Horní Moštěnici a poté se i s rodiči přestěhoval do Přerova. Na naši první otázku, takovou zahřívající, kterou pokládáme při všech rozhovorech: „Proč zrovna chemička?“, se hned rozvyprávěl o tom, že už na základní škole ho začala bavit chemie. Jenže kde ji studovat? Provozního chemika mohl studovat ve Valašském Meziříčí nebo také v Olomouci, kde vznikl experimentální učební obor Provozní chemik s maturitou. Volba byla opět jasná: Proč jezdit do Valašského Meziříčí a mít jen výuční list, když mohu jezdit z Přerova do Olomouce a k výučnímu listu získat i maturitu!

Pan Venclík nám totiž vysvětlil, že tím experimentálním oborem bylo myšleno to, že výuční list studenti získali až po 4 letech studia a současně se dělala i maturitní zkouška. V jeho případě to bylo dokonce tak, že nejdřív skládal maturitu a až pak učňovské zkoušky. „Vtipné bylo, že 1. třída byla 1. EX, druhá třída 2. EX, pak 3. EX a až ve čtvrtáku jsme byli 4. M, maturitní třída“, dodal pan Venclík.

Ale vraťme se k začátku studia. Již od prvopočátku studia na Farmakonu v Olomouci pobíral pan Venclík „stipendium“ (sám to nazval „kapesné na přilepšenou“). „Zas tak malé kapesné to nebylo, protože když jsem pak šel na vojnu, tak jsem měl menší žold, než když jsem se učil pro chemičku.“ Již na střední škole se seznamoval s fabrikou v rámci praxe v laboratořích a pak absolvoval letní brigádu na granulaci.

Po maturitě nastoupil do chemičky a začal se seznamovat s vodním hos-

podářstvím, kde se v té době plánovala nová kalolisovna. Krátce pracoval i na titanové bělobě, ale po třech měsících nastoupil na vojnu. Když se po dvou letech z vojny vrátil, tak kalolisovna už byla asi rok v provozu. Tam nastoupil na pozici dopravního cestáře, pak se stal sušárním a po necelém jednom roce se uvolnilo místo předáka, velínáře. Pan Venclík nám prozradil, že v 80. letech pracovalo v chemičce i mnoho Vietnamců a on sám jednomu pomáhal s češtinou, takže byl vlastně i „učitelem češtiny“. „Tento Wu Viet Nguyen se pak jako jediný Vietnamec, co pamatuje, stal díky své znalosti češtiny sušárním“, pochlubil se pan Venclík.

V roce 1997 se z pozice velínáře posunul na směnového mistra, kdy do důchodu odešel pan Norbert Bureš. Na něj velmi rád vzpomíná, protože jeho mistrování se pro něj stalo v mnoha směrech později vzorem. A mistrem zůstal déle jak 27 let. Za tu dobu se na technologii vodního hospodářství moc nezměnilo, teda až na zahájení výroby Pregipsu a přejmenování „zpracování odpadního kalu“ (ZOK) na „výrobu průmyslového sádrovce“. To byla velká změna, a to k lepšímu. Jen to jméno autobusové zastávky u administrativní budovy vodního hospodářství se nezměnilo, stále je tam ZOK!!!

Pan Venclík je také člověk s velkým sociálním citěním, který se zajímá o problematiku směnového provozu a který nás několik let zastupoval v Radě kolektivního vyjednávání.

Naše další otázka směřovala na to, kdy vlastně bude přesně odcházet do důchodu a jak si ho chce užívat. „Měl

jsem odcházet do důchodu v pátek!!! Ale nakonec ještě v chemičce chvíli zůstanu, konkrétně do listopadu.“ (Redakční pozn.: Rozhovor jsme dělali v pondělí 31. července). Důchodový věk si plánuje užít jako dědeček na plný úvazek. Dalším zpestřením volného času je hraní kuželek, kterému se věnuje již 50 let. „Jsem i čundrák“, přiznal pan Venclík svou zálibu v turistice. Ale už jen odpočinkově. Nic srovnatelného se svým mládím. Svěřil se, že má za sebou už dva výstupy na Gerlachovský štít. Poprvé to bylo někdy v roce 1981 nebo 1982, druhý výstup asi o 10 let později. Ale to poprvé bylo zvláštní tím, že šel s kamarádem, který vedl a on sám ani nevěděl na co stoupá. To se dozvěděl až na konci výslapu. Také rád hraje na kytaru, ale už ne tak moc, jako dříve. Dokonce byl i pár let členem šermířské skupiny Marcus-M.

V závěru nám nezbývalo nic jiného, než za příjemný rozhovor poděkovat. Ale tak nějak jsme se nemohli rozloučit a s panem Venclíkem jsme diskutovali ještě dalších 20 minut mezi dveřmi. Námětů a vzpomínek by bylo ještě na několik článků. Panu Venclíkovi přejeme hodně zdraví a ať má v důchodu čas a elán na všechny své koníčky a rodinu. Těšíme se také, že odvahu s námi zavzpomínat budou mít i jiní naši kolegové, kteří budou slavit pracovní jubileum či odcházet do zaslouženého důchodu. Tak na shledanou příště!

Lenka a Marek

Jubilea

životní

ČERVENEC

- 50 LET** Šebík Martin
provozní elektrikář
- 60 LET** Gallasová Milada
referent TÚ
- Kořínek Milan**
chemik kontaktář
- Zdráhal Jaroslav**
provozní zámečnick

ODCHOD DO DŮCHODU

Pikal Petr
vedoucí Výzkumu a vývoje

SRPEN

- 50 LET** Kíml Pavel
jeřábník

ODCHOD DO DŮCHODU

Hubáček Miroslav
strojník neutralizace

v zaměstnání

ČERVENEC

- 25 LET** Oharek Vladimír
manipulant-neutralizace
- 40 LET** Jányšová Yveta
referent nákupu
- 45 LET** Venclík Vojtěch
směnový mistr VH
- Rajnošek Milan**
chemik kontaktář

SRPEN

- 35 LET** Mlčoch Michal
předseda ECHO
- Šmíd Miroslav**
specialista TS
- 40 let** Čulík Radek
strojník-úpravář vod

Cyklotour
a Větrání plic 2023

Zveme všechny zaměstnance a jejich rodinné příslušníky na XVIII. ročník „**PRECHEZA CYKLO TOUR**“, který se uskuteční v sobotu **2. září 2023**

Sraz nadšenců v 9.15 hodin na hlavní vrátnici PRECHEZA a.s. Pro všechny cyklisty je od 11. hodiny zajištěno občerstvení v Pizzerii na Bečvě v Lipníku nad Bečvou (na cyklostezce naproti domu s pečovatelskou službou).

Zájemci volejte linku 2678 (přespolní 581 252 678), **721 771 141** nebo mail: dana.lehnertova@precheza.cz a do 31. srpna potvrďte svoji účast.

Další tradiční podzimní akce „VĚTRÁNÍ PLIC“ se bude konat v sobotu 23. září 2023

Tentokrát se milovníci pěší turistiky podívají **do Bílých Karpat na rozhlednu Velký Lopeník** s návštěvou **sklárný v Květné**. Podrobnosti se dovíte z plakátů na nástěnkách.

Aktuality z ochrany
životního prostředí,
řízení kvality
a bezpečnosti práce:
červen a červenec 2023

Dne 21. června 2023 proběhl na provozech titanové běloby a železitých pigmentů audit systému řízení výroby certifikovaných stanovených stavebních výrobků PRETIOX a FEPREN.

Certifikaci provedl Výzkumný ústav pozemních staveb – certifikační společnost, s.r.o., který působí v této oblasti jako autorizovaná osoba 227. V souladu s Nařízením EU č. 308/2011, o stavebních výrobcích, byla prověřena řídicí dokumentace výroby, způsob výroby a interní kontroly dotčených pigmentů, určených pro použití ve stavebnictví. Výstupem z auditu je Osvědčení o shodě řízení výroby s požadavky evropské technické normy EN 12878 a s výše zmíněným nařízením, které

slouží jako podpora prodeje pigmentů při použití v oblasti stavebních hmot.

Ve dnech 21. června a 10. července 2023 provedla Technická inspekce ČR (TIČR) prověření odborné způsobilosti pracovníků Prechezy pro činnost na vyhrazených technických zařízeních.

Oprávnění k činnostem na vyhrazených technických zařízeních, tzn. v tomto případě na tlakových, elektrických a zdvihacích zařízeních, je nutné k naplnění požadavků nového zákona č. 250/2021, který změnil pravidla hry v oblasti vyhrazených technických zařízeních, a právě TIČR je zmíněným zákonem pověřen vydávat příslušná oprávnění. TIČR provedl v Preche-

ze kontrolu dokladů, zda je žadatel odborně způsobilý pro požadovaný rozsah činností na vyhrazených technických zařízeních. Následně Precheza obdržela příslušná oprávnění, která jsou platná po dobu 10 let.

Dne 19. července 2023 navštívili zástupci Prechezy z útvaru životního prostředí spalovnu nebezpečného odpadu spolupracující firmy RECOVERA-Využití zdrojů a.s. v Ostravě-Mariánských Horách.

Na ostravské spalovně končí svůj životní cyklus řada položek – nebezpečných odpadů, které jsou produkovány při činnostech v Precheze. Jde zejména o upotřebené aktivní uhlí a dále o různé odpadní barvy a rozpouštědla

či odpadní tuky a oleje. Spalovna je v provozu od roku 2000 a její kapacita 25 000 tun odpadu za rok je maximálně využívána subjekty ze severní a střední Moravy. Při prohlídce spalovny jsme byli seznámeni se způsobem úpravy dovážených materiálů ještě před spalováním, s režimem vlastního spalovacího procesu a způsobem čištění odcházejících spalin, které jsou následně monitorovány na obsah předepsaných polutantů. Právě komplexní sekce čištění spalin a využití spalného tepla tvoří suverénně největší část zařízení spalovny. Kromě odstranění nebezpečných odpadů je tak zařízením produkována i pára a elektrická energie.

Pavel Mikulík

Okénko knihovnice

Filmy v knížkách

Prázdniny už mají na kahánku, já nabízím vám proto další stránku, a to nejen stránku, ale celou knihu, autorů ze severu, z jihu...

Ne, nebojte se, že zase budu psát o poezii, tolik skvostů psaných ve verších naše odborová knihovna nemá. To bych vám vážně neměla co nabídnout. Také vás určitě neošidím o jméno výherce knihy Alžběta II. V minulé soutěži jsem se vás ptala, kolik bodů jsem nahrála ve hře Slovo mistr na svém mobilním telefonu. Nahrála jsem 495 bodů, nejbližší z patnácti tipujících byl se svým tipem 499 bodů Honza Večeřa. Se srdečnou gratulací jsem mu knihu předala. V dnešním dvojčísle Novin Precheza vám nabídnu knihy, podle kterých byl natočený film nebo naopak knihy, které byly napsány podle vzniklých filmů či seriálů. První takovou úzkou knížečkou je pohodový příběh od **Jaromíry Kolárové Léto s kovbojem** s pořadovým číslem **4465**. Určitě si tento film pamatujete z televizních obrazovek v titulních rolích s mladými herci Danielou Kolářovou a Jaromírem Hanzlíkem. Při četbě

této knihy se mi před očima odvíjel celý filmový příběh skoro až do konce. Kniha má jiný konec než natočený film. Chcete vědět jaký? Kniha je vám v odborové knihovně zcela k dispozici! Druhou mnou nabízenou knihou je kniha **Návštěvníci** od **Oty Hofmana** s pořadovým číslem **166**. Na stejnojmenný seriál z osmdesátých let minulého století si také zajisté všichni vzpomínáte. „*Píše se rok 2484. Proti směru plynutí času, pět století nazpátek, letí podivuhodný objekt: auto lada niva, exponát historického muzea a v něm čtyři vyslanci ohrožené planety Země. Plán: z malého domku ukořistit sešit jedenáctiletého kamenického kluka Adama, budoucího geniálního vědce, nositele Nobelovy ceny. Na potrhání, ukoptěných stránkách sešitu je prý řešení, výpočty a rovnice-teorie, která by mohla Zemi zachránit od srážky s kosmickým tělesem.*“ Nejvíce si asi pamatujete na CML ne-

boli centrální mozek lidstva, což byl v podstatě „supercomputer 327. generace s drobnými omyly v mezích tolerance (viz Halliburtonova křivka)“ nebo na nezapomenutelný amaroun, což bylo želé s chuťovým koncentrátem (méně lákavá, zato hodnotná strava, obohacená vitamíny a rybím tukem). Kniha je doplněna několika barevnými fotografiemi ze seriálu a také ilustracemi Vladimíra Jiránka. Tak neváhejte a přijďte si ji vypůjčit, dokud na ni není pořadník! Třetí knihou, kterou bych vám chtěla nabídnout je opravdový skvost, kniha s pořadovým číslem **6023** od **Jaroslava Müllera Přátelé zeleného údolí**. Je napsána podle dvanáctidílného seriálu, takže jsou v ní i černobílé fotografie. Tuto knihu, ač je majetkem naší odborové knihovny již několik desetiletí, ještě nikdo nečetl. Mnohým z vás jistě prolétne úsměv po tváři při vzpomínce na úvodní píseň seriálu-Kdybys tak náhodou měl pocit, že jsi sám... Takže, dámy a pánové, až budete mít pocit, že jste sami, přijďte si do knihovny něco vypůjčit! (Věděli jste, že na znělce k tomuto seriálu spolupracoval

i přerovský skladatel a hudebník Jaroslav Wykrent?) Poslední mnou nabízenou knihou je kniha **Madam Doubtfire aneb Táta v sukních** od **Anne Finneové**, kniha ze sponzorského daru, která ještě nemá inventární číslo. Kniha je z devadesátých let minulého století a čte se jedním dechem, nejen protože má jen 140 stran. Podle této předlohy byl v USA v roce 1993 natočen stodvacetiminutový film Táta v sukni. Ani tento film se striktně nedržel knižní předlohy. Kdo tento film neviděl, tak tomu trochu přiblížím jeho zápletku-manželé Hillardovi se rozvedou a jejich tři děti (Lýdie, Christopher a Natalie) zůstanou v péči matky a otce navštěvují jednou týdně a každý druhý víkend. Aby s nimi mohl otec, herec bez stálého angažmá

trávit více času, převlékne se za ženu a přijímá místo chůvy a pomocnice v jejich domácnosti. Tak vznikají komické i méně komické situace. Hlavního hrdinu Daniela Hillarda-tátu hraje komik Robin Williams. Zajímavostí je, že v reálném životě se Williams rozvedl, aby si mohl vzít chůvu svých dětí. Režie tohoto filmu se ujal Chris Columbus, který režíroval takové snímky, jako je např. Sám doma nebo Harry Potter a Kámen mudrců a Harry Potter a Tajemná komnata, které nejen režíroval, ale byl i hlavním producentem. Pokud se tedy rozhodnete, že v nejbližších dnech navštívíte naši odborovou knihovnu, mám vám co nabídnout a těším se na vás.

Lenka Čulíková

Soutěž

Čtvrtá soutěžní otázka zní:

Kolik mám doma knih. Tentokrát bez nápovědy. Na vaše odpovědi se těším do 8. září 2023 na tel. číslo 2347 nebo na známé adrese lenka.culikova@precheza.cz

Hrajeme o knihu Karin Lednické Šikmý kostel.

Okno do přírody

Přírodní rezervace Smolenská Luka

Tentokrát se vypravíme vysloveně za humna na místo opředené pověstmi a pověrami, dříve lidmi velmi obávané a označované za „území nikoho“, dnes téměř zapomenuté a veřejnosti nepřístupné. Z hlediska zachování přírodních biotopů a rozmanitosti druhů je však velmi unikátní.

Rozlohou spíše menší (10 ha) přírodní rezervace Smolenská luka je komplex vlhkých až podmáčených luk podél horního toku Smolenského potoka se dvěma rybníky v nadmořské výšce 580-600 metrů. Najdeme ji nedaleko obcí Kozlov a Potštát ve vojenském prostoru Libavá. Ve středověku se od počátku druhé poloviny 14. století někde v těchto místech nacházela malá osada Smolno. Šlo pravděpodobně trojúhelníkovou planinu na pomezí tří panství – Veselíčského, Olomouckého a Lipenského, uprostřed které stál jejich hraniční kámen. Název dostala pravděpodobně jako zkratku svého umístění (Severní Morava, Olomoucko, Nedaleko Odry). Začátkem 15. století se historické prameny o obci zmiňují naposledy, poté zmizela, jako by se do země propadla. Lokálně však název již zůstal. Později se místo stalo pohřebišťem všech sebevrahů, trestanců odsouzených na smrt a nebožtíků

z celé Moravy, kteří nemohli být pohřbeni obvyklým způsobem. Posvěcená hřbitovní půda by je nepřijala a také se tehdy věřilo, že by titi nešťastníci a zoufalci přinášeli obci neštěstí, živelné pohromy či neúrodu. O smutečních výpravách na Smolno se dochovaly mnohé báchorky, jedna strašidelnější než druhá. Nakonec kdo ví, jak vše doopravdy bylo a zda se nejednalo pouze o bujarou fantazii našich předků – nebožtíci byli pohřbívání bez náhrobních kamenů a archeologický průzkum zde nikdy neproběhl. Existoval však zvonek, na nějž se všem násilně zemřelým zvonilo na poslední cestu právě na Smolno, a visel až do konce 19. století na hostinci u Modré Hvězdy v Lipníku nad Bečvou. Pro přírodu je takové lidmi opuštěné místo oázou klidu a relaxace. Není divu, že hlavním předmětem ochrany tohoto území jsou rozmanité typy přírodních stanovišť – např. mozaika mokřadních

lučních porostů v rozdílných hydrologických podmínkách je neobyčejně ceněná floristicky a cenologicky. Krajina je periodicky zaplavována a celkově ovlivněna vysokou hladinou podzemních vod. Vegetace je tudíž spíše mokřadní a vlhkomilná. Vyšších rostlin najdeme na 200 druhů. Ze zvláště chráněných jsou to žlutě kvetoucí upolín nejvyšší, nepřehlédnutelný prstnatec májový s bohatým květenstvím až 50 drobných nachových květů či nápadný kamzičník rakouský se žlutými květy. Všechny rostliny jsou v ČR chráněné, ale největší hrozbou je pro ně jen nezodpovědný turista. Například mečík střešovitý či starček bažinný jsou druhy závislé na pravidelných záplavách, citlivé na prostředí a ze svých stano- višť pomalu mizí. Postupná destrukce vhodných biotopů (vysoušení bažin, odvodňování, meliorace, regulace vodních toků, vodní díla aj.) zahnila tyto druhy do míst chráněných. Kosatec sibiřský těžce snáší také kosení luk, a tak roste jen v nekultivovaných areálech. Ačkoliv je přírodní rezervace veřejnosti nepřístupná, lze se na toto místo dostat v rámci akce Bílý kámen, kdy je vojenský prostor Libavá otevřený. Akce se koná začátkem léta, a je tedy možné se pokochat pohledem na rozkvetlé Smolenské louky s mnoha různými vzácnými bylinami.

Rezervace zahrnuje také dva menší rybníky, které ukrývají kromě běžných druhů i vzácnější a zajímavé tvory. Dříve hojná a všudypřítomná střevle potoční, jakýsi bio indikátor toxicity vody, je v dnešní době silně ohrožená. Vyhledává spíše chladnější prostředí a „vody podhůří Oder jsou pro ni jako stvořené. Dalším dokonce kriticky ohroženým druhem, který ve zdejších vodách prospívá, je mihule potoční. Nejedná se o rybu, nýbrž o živočicha nadřády kruhoústých. Má úhořovité tělo dlouhé nejvýše 20 cm zakončené kruhovitými ústy. Patří mezi nejprimitivnější, a tedy nejstarší zástupce dnes žijících obratlovců. Velmi se podobá fosiliím, které jsou dle odhadu vědců staré asi 360 milionů let, a mihule jsou tedy označovány za žijící fosilie. Tento živočich patřil mezi oblíbené jídlo chudiny i sloužil jako kulinářská delikatesa panovníků. Do historie se zapsal, když se pokrmem z nich udusil (nebo přejedl a zemřel na otravu) anglický král Jindřich I., aniž by zanechal legitimního následníka trůnu, a o anglickou korunu se poté vedly dlouhé spory. Typickou a nezaměnitelnou, dnes však velice vzácnou rybou s mnoha zvláštnostmi, kterou v přírodě viděl asi málokdo, je piskoř pruhovaný. V Čechách se již téměř nevyskytuje. Jelikož

jde o rybu obývající spíše mělké vody a říční ramena s nedostatkem kyslíku, vyvinulo se u piskoře střevní dýchání, tedy schopnost vstřebat vzdušný kyslík sliznicí střeva. Vzduch nabírá ústy do zažívacího traktu a protlačuje ho až do přední části střeva, kde hustě prokrvená sliznice kyslík odebírá. Tuto zvláštní funkci využívá i při dostatečném obsahu kyslíku ve vodě. Piskoře proslavila taky jeho citlivost na změnu atmosférického tlaku, kdy vyplouvá k hladině a čile se pohybuje. S oblibou byl dříve chován v domácnostech třeba jen v několikalitrové zavařovačce jako živý přírodní barometr. Vzhledově také vybočuje od ostatních ryb. Má dlouhé štíhlé ze stran zploštělé tělo s kulatou ocasní ploutví. Kolem úst má rozmístěno pět párů vousků, což je nejvíc, kolik u našich ryb můžeme vůbec napočítat. Zbarvení má vysloveně dekorativní – rovnoběžné světlé a tmavé pruhy různých odstínů barev od okrové nažloutlé až k zeleným. Jeho postupné mizení nás jen znovu upozorňuje na zhoršující se kvalitu vod a zánik některých biotopů. Smolenské rybníky mají ještě jednu historickou zajímavost. Původně byly vystavěny sovětskými vojáky jako koupaliště pro rekreaci rodin sovětských důstojníků.

Kateřina Stojanová

Řešení výzkumu doktora Pikala

Počet odpovědí Malá = 48, Velká = 25. To tedy znamená, že významně častěji byla odpověď, že šance potkat někoho s větším, než průměrným počtem nohou je malá. A co je správné?

Bylo zajímavé, že někteří uvažovali správně a uvedli, že lidé mohou být bez jedné či obou nohou, ale pak stejně odpověděli, že pravděpodobnost je malá. Patrně nečastějším důvodem špatných odpovědí bylo, že **průměrný** počet dotazovaní zaměnili za **obvyklý** počet. Obvyklý počet je samozřejmě 2, ale protože někteří lidé z důvodu nemoci či úrazu přišli o jednu nebo obě nohy je průměrný počet nohou menší než 2. Konkrétní hodnota nás nezajímá, protože otázka byla na šanci, že potkám někoho s větším počtem nohou, než je průměr tedy že potkám člověka, který má obě nohy. A to je skoro jistota.

Děkuji všem za spolupráci a pokud jsem někoho při svém loučení s prací v Precheze vynechal bylo to buď z důvodu jeho/její nepřítomnosti nebo mé zapomětlivosti. Všem těmto kolegům se tímto omlouvám.

Petr Pikal

Nitrodivize Borealisu je nově v barvách AGROFERTU

Největší akvizice v historii koncernu je dokončena. Před více než rokem obdržela společnost Borealis AG od společnosti AGROFERT, a. s. závaznou nabídku na odkup divize zpracování dusíku, která zahrnuje výrobu hnojiv, melaminu a technických dusíkatých produktů. Tato transakce, jejíž hodnota byla stanovena na úrovni hodnoty podniku (Enterprise Value) na 810 milionů eur a je největší v historii AGROFERTU, byla dokončena 5. července.

„Výroba hnojiv je pro koncern Agrofert jedním z klíčových segmentů, jehož budoucnosti v Evropě věříme. Naši prioritou bude nyní začlenit divizi zpracování dusíku Borealis do koncernu AGROFERT, čímž naši výrobní kapacitu přibližně zdvojnásobíme a zároveň vstoupíme na nové trhy, zejména Francie, země Beneluxu, Bulharska a Srbska. Naším cílem z pozice strategického investora je rozvíjet stávající provozy a dále investovat do jejich modernizace a udržitelnosti, stejně jako to již řadu let děláme v České republice, v Německu a na Slovensku,“ říká Petr Cingr, místopředseda představenstva AGROFERT, a. s.

Kdo je LAT Nitrogen

Společnost vznikla akvizicí divize zpracování dusíku a melaminu společnosti Borealis AGROFERTEM a je předním evropským poskytovatelem dusíkatých produktů v hnojivářském a chemickém odvětví. Po celé Evropě zaměstnává téměř 2 000 zaměstnanců a má výrobní jednotky umístěné v Rakousku, Francii a Německu. Zároveň disponuje rozsáhlými sklady a obchodní sítí v západní, střední a východní Evropě a akciovým podílem v bulharském výrobcí hnojiv Neochim. LAT Nitrogen dodává hnojiva, produkty technického dusíku a melaminová řešení pro zemědělce, průmyslové hráče a dřevozpracující průmysl.

Letem světem intranetem

Koncernový intranet vám nabízí všechny informace na jednom místě. Ať už hledáte nejnovější zprávy, benefity, kontakty, důležité směrnice či jiné nepostradatelné dokumenty, knihovnu nebo jen kalendář akcí. Abyste se k informacím dostali opravdu odkudkoli, tak není pro přístup potřeba firemní připojení. Připojit se zvládnete i ze soukromého počítače či vašeho telefonu. Aplikace pro mobilní telefony je k dispozici zdarma v obchodě Google Play či App Store pod názvem Náš Intranet. Stačí jen zadat vaše přihlašovací údaje. Na výplatní pásce jste dostali své unikátní přístupové údaje – přihlašovací jméno a také speciální čtyřmístný pin. Ty pak jen zadáte do přihlašovacího okénka, které naleznete na adrese www.nasintranet.cz. Pokud jste je neobdrželi, kontaktujte vaše personální oddělení nebo napište na podpora@nasintranet.cz.

Vydali jsme nové brožury o koncernu za rok 2022

Chcete se dozvědět více o koncernu AGROFERT a hodnotách, které jsou pro nás důležité? Právě vyšla nová zpráva o společenské zodpovědnosti společně s marketingovou brožurou a konsolidovanou výroční zprávou za rok 2022.

Elektronickou podobu naleznete v koncernové knihovně nebo na webu agrofert.cz v sekci Ke stažení.

ORANGE OPTIK

BENEFITY

pro vás s heslem: SKUPINA AGROFERT

SLEVA 20% NA BRYLOVÁ POUZDRA

SLEVA 20% NA SLUNEČNÍ BRÝLE

SLEVA 55% NA BRYLOVÉ OBRUBY A SKLA

SLEVA 35% NA OBRUBY SVĚTOVÝCH ZNAČEK

VYBERTE SI SVÉ BENEFITY

- Procentuální sleva na kompletní dioptrické brýle
- Péče o brýle - drobný servis, čištění brýlí, poradenství zdarma
- Měření zraku zdarma
- Nákup na fakturu

Platit u nás můžete i benefitními poukázkami:

Edenred, Ticket, Sodexo, Up, Benefit, PLUS, CashHic, Chytrá Dávkovač, Flexipost, Vířící pivo, Dávkový post, Gallery Hotel

BENEFIT:

Nové brýle z ORANGE OPTIK se slevou

Využijte výhodnou nabídku Orange Optik a pořiďte si nové brýle, ať už sluneční nebo dioptrické, se slevou. Prodejny Orange Optik najdete ve všech regionech České republiky, převážně v malých a středně velkých městech. Posouváme úroveň péče o oči i klienta. Díky spolupráci s očními lékaři vznikají speciální oční centra, ve kterých využíváme synergických efektů mezi lékařem a oční optikou k poskytování exklusivní profesionální péče o klienty. Proč do Orange Optik:

INDIVIDUÁLNÍ PŘÍSTUP - Najdeme nejlepší řešení pro vaše oči

U NÁS SI VYBERE KAŽDÝ - Široké portfolio brýlových skel a obrub

CERTIFIKOVANÍ ODBORNÍCI - Naši optici a optometristé mají certifikát odbornosti

Nabízené slevy

55% platí na veškeré privátní obruby na prodejné + skla

35 % na obruby světových značek 20% na sluneční brýle

20 % na brýlová pouzdra

Jak využít slevu?

Stačí na prodejně uvést, že jste zaměstnanec Agrofertu a říci heslo SKUPINA AGROFERT

Jak to chodí u nás v Agrofertu ...

Podívejte se na naši audiovizuální sérii ze života lidí a firem z našeho koncernu. Každý měsíc přidáváme nová videa na náš youtube kanál.

Jaký úkol má Farmtec?

Úkolem Farmtecu je pomáhat udržet živočišnou výrobu v Česku. Co to přesně znamená v praxi? Podívejte se, čím se zabývají vývojáři této společnosti a jak vypadají a co umějí výrobky, které Farmtec konstruuje. Další video z audiovizuální série Jsme AGROFERT je tu.

SKENUJ
SLEDUJ

Co je to ZZN?

Zkratka ZZN znamená „Zemědělské zásobování a nákup“ a ten název říká defacto úplně všechno. Nicméně – jak to v podnicích ZZN vlastně vypadá? Co všechno tu zemědělci mohou najít? To jsme se vydali zjistit do podniku ZZN Polabí, který sídlí v Kolíně. Udělejte si obrázek i vy a podívejte se, jaké video se skrývá pod QR kódem.

SKENUJ
SLEDUJ

Jsme

AGROFERT

Nevěřte fámám, hledejte fakta

FÁMY

FAKTA

V médiích se o AGROFERTu říká ledacos. Jaká jsou fakta? Podívejte se na naše webové stránky Famy&Fakta, které jsou hlavním pilířem naší reaktivní komunikace. Reagujeme na mediální zkratky a nepravdy, které se o nás ve veřejném prostoru objevují.

AGROFERT NEMŮŽE ZA DRAHÉ POTRAVINY

Společnost AGROFERT se ohrazuje proti nařčením, že je odpovědná za enormní růst cen potravin a České republiky a že díky tomu dosáhla rekordního hospodářského výsledku v roce 2022. Tato obvinění jsou nepravdivá a zavádějící. Koncern AGROFERT nemá v žádném segmentu potravin takovou tržní sílu, aby mohl ovlivnit jejich tržní cenu na českém ani jiném trhu. Segment potravinářství tvoří pouze 26 % konsolidovaných tržeb koncernu AGROFERT, z čehož navíc významnou část představují společnosti působící v zahraničí. V roce 2022 koncern AGROFERT na potravinářství nevydělal. Jeho potravinářské firmy v Česku a zahraničí skončily loni celkově na úrovni provozního výsledku ve ztrátě. Rekordní zisk AGROFERTU v roce 2022 byl tažen zejména jeho chemickými továrnami v zahraničí, které nemají vliv na potravinářský segment v České republice.

Část pozemků musíme nechat neobhospodařovaných – vyžaduje to legislativa

Kvůli nové legislativě a nařízení Ministerstva zemědělství musíme stejně jako všichni ostatní zemědělci vyčlenit část našich obhospodařovaných pozemků jako neproduktivní plochu. Takové pozemky vypadají pro laika zanedbané, opravdu to neznámá, že bychom se o ně nestarali, jen plníme naši zákonnou povinnost. Žádáme občany, aby na těchto plochách, jistě v dobrém úmyslu, nekosili trávu pro svou potřebu, prosíme, myslivce, aby po těchto pozemcích neprojížděli až k posedu a podobně. Děkujeme.

Nevěřte fámám, hledejte fakta.

